

การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
สำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล

The Development of Preschool Teachers' Knowledge and Abilities on Provision of
Experience to Enhance Young Children's Emotional Development in Vicinity

กัญจนา ศิลปภักยาน* วลัยภา สติรพันธ์** และ พัชรรัตน์ ลออปกษา***

อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*

อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

อาจารย์ประจำพิเศษสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เอกปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช***

Kanjana Silpakityan* Wanlapa Sathiraphan** and Patcharat Laopaksa***

Lecturer, Dr., Faculty of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University*

Lecturer of School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University**

Lecturer (Extra) of School of Education Studies, Sukhothai Thammathirat Open University***

Corresponding Author E-mail: wanlapa.sat@stou.ac.th

(Received: April 12, 2021; Revised: May 15, 2021; Accepted: June 07, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑลก่อนและหลังการอบรม 2) ศึกษาความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูปฐมวัยที่ดูแลรับผิดชอบสอนเด็กที่มีอายุระหว่าง 4-6 ปี ในสถานศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2562 จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และนครปฐม จำนวน 30 คน ที่สมัครใจและยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการอบรมตั้งแต่ต้นจนจบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย แบบประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเรื่องการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ครูปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการอบรมเรื่องการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์, พัฒนาการด้านอารมณ์, เด็กปฐมวัย, ครูปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare knowledge and understanding on provision of experience to enhance young children's emotional development for preschool teachers in vicinity before

and after training; 2) to study preschool teachers' abilities on provision of experience to enhance young children's emotional development for preschool teachers in vicinity; and 3) to investigate the preschool teachers' satisfaction towards the training on provision of experience to enhance young children's emotional development. The sample comprised of 30 preschool teachers whom were responsible for teaching children aged 4-6 years in early childhood settings of the 2019 academic year in Nonthaburi, Pathum Thani, Samut Prakan, and Nakhon Pathom province, obtained by voluntary and be able to attend from start to finish of the training. The employed research instruments were a test to measure preschool teachers' knowledge and abilities on provision of experience to enhance young children's emotional development, an evaluation form to assess preschool teachers' abilities on designing lesson plans for a provision of experience to enhance young children's emotional development, and the training satisfaction evaluation form. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that 1) the knowledge and understanding of the preschool teacher on provision of experience to enhance young children's emotional development were significantly higher than their pre-training counterparts at the .05 level; 2) the abilities of the preschool teachers on a provision of experience to enhance young children's emotional development was at the highest level; and 3) the preschool teachers rated their satisfaction towards the training on a provision of experience to enhance young children's emotional development was at the highest level.

Keywords: Provision of Experience, Emotional Development, Young Children, Preschool Teacher

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เด็กควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สำหรับการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจนั้น นับได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาเด็กไม่น้อยไปกว่าด้านอื่นๆ เนื่องจากผลของพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจของเด็ก ส่งผลไปยังพัฒนาการและความสามารถในด้านอื่นๆ เช่น การแสดงออกทางพฤติกรรม การคิด เป้าหมายและแรงจูงใจ และการเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึก (Saarni, 2011) ทั้งนี้การพัฒนาด้านอารมณ์ - จิตใจของเด็กนั้นควรสอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งพัฒนาในด้านการมีสุขภาพจิตดีและมีความสุข การชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว และการมีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปัจจุบันพบว่าเด็กมีแนวโน้มในการได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจอย่างไม่เหมาะสม เนื่องจากมีการมุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา หรือด้านวิชาการเพียงด้านเดียว ส่งผลให้พัฒนาการด้านอื่น ๆ ถูกมองข้ามไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่คาดหวังผลลัพธ์กับเด็กปฐมวัยให้อ่านออกเขียนได้ และจากการสรุปข้อมูลของสภาการศึกษาเสวนา ครั้งที่ 11 เรื่อง “สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลถึงสมาคมอาเซียน” พบว่า เด็กเกิดความเครียดในการถูกบังคับให้อ่านออกเขียนได้ตามนโยบายของรัฐบาล อีกทั้งผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการศึกษาของบุตร โดยการเลือกเข้าเรียนของเด็กปฐมวัย ต้องเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทางวิชาการ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทำให้เด็กปฐมวัยตกอยู่ในสถานการณ์เร่งเรียนเขียนอ่าน ส่งผลต่อปัญหาด้านอารมณ์ - จิตใจของเด็กปฐมวัย (เหม หมดอาหวา, 2559) นอกจากนี้จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจของเด็กปฐมวัยในมาตรฐานที่ 4 การมีสุขภาพจิตดีและมีความสุขมีค่าร้อยละของนักเรียนตามระดับคุณภาพรายมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรน้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ครูถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์ ที่ช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจความหมายของอารมณ์ ความรู้สึก การเกิดขึ้นของอารมณ์ต่าง ๆ การระบุความรู้สึกต่าง ๆ การรู้จักควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย สามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถ ตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม (Mahowa, 2020; Brown & Sax, 2013 อ้างถึงใน วัลภา สิริพันธ์, 2561) แต่ในปัจจุบันพบว่า ครูยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ประกอบกับการถ่ายทอดข้อมูลที่ยังไม่เพียงพอ ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาทางด้านอารมณ์อย่างเต็มศักยภาพ (เชษฐา ทองยิ่ง, 2559)

การฝึกอบรมเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ วิทยากรอบรมต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะถ่ายทอดเป็นอย่างดี สามารถแยกแยะเนื้อหาสาระออกเป็น หน่วยย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2555) และเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดอบรมควรมีความหลากหลาย ทั้งภาคทฤษฎีที่มีการ บรรยาย และการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับประสบการณ์ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ประสบการณ์ตรง ประสบการณ์ จำลอง และประสบการณ์ทางอ้อม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และเป็รื่อง กุมุท, 2555) ดังนั้นการเลือกกิจกรรมหรือประสบการณ์ ในการฝึกอบรม วิทยากรควรออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ จัดประสบการณ์ที่น่าสนใจ มีการส่งเสริม ระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ สามารถเรียนรู้ได้หลายทาง และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2555; Pareek & Rao, 1980) การฝึกอบรมยังเอื้อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในภาคทฤษฎีลงสู่การลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้าอบรมมีประสบการณ์ตรงที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดีตามแนวคิดกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ของ Edgar Dale (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สุนันท์ ปัทมาคม, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, และ สมถวิล วิจิตรวรรณ, 2552) และยังช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล ผ่านการจัดอบรมให้ความรู้ เปิดโอกาสให้ ครูปฐมวัยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครู สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑลก่อนและหลังการอบรม

2.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สำหรับครู ปฐมวัยในเขตปริมณฑล

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ของเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร คือ ครูปฐมวัยที่ดูแลรับผิดชอบสอนเด็กที่มีอายุระหว่าง 4-6 ปี ปีการศึกษา 2562 ในสถานศึกษา ปฐมวัยเขตปริมณฑล จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้ครูปฐมวัยจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และนครปฐม จำนวน 30 คน ที่สมัครใจและยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการอบรมตั้งแต่ต้นจนจบ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.2.1 เอกสารประกอบการอบรม เป็นสื่อการศึกษาที่รวบรวมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 6 บท ใช้ประกอบการอบรมจำนวน 2 วัน คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษา และหาค่าดัชนี IOC ผลการวิเคราะห์พบว่า ประเด็นในการประเมินเอกสารประกอบการอบรมทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00

3.2.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบคู่ขนานชนิดเลือกตอบ จำนวน 5 ตัวเลือก ใช้สำหรับทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรม แต่ละฉบับมีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ดำเนินการทดสอบเป็นรายบุคคล คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องในการใช้ภาษา และหาค่าดัชนี IOC ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 จากนั้นทำการนำร่องเครื่องมือเพื่อหาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบ ผลการทดสอบพบว่า ก่อนการอบรมอยู่ระหว่าง 0.20-0.57 และหลังการอบรมอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ส่วนค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบก่อนการอบรมอยู่ระหว่าง 0.20-0.53 และหลังการอบรมอยู่ระหว่าง 0.20-0.53 และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบก่อนการอบรมเท่ากับ 0.93 และหลังการอบรมเท่ากับ 0.76

3.2.3 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ลักษณะของแบบประเมินความสามารถฯ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล จำนวน 13 รายการ โดยคณะผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยนำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามสูตรดัชนีความสอดคล้อง และกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า องค์ประกอบแผนการจัดประสบการณ์ของแบบประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และหาคุณภาพของแบบประเมินความสามารถฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบประเมินความสามารถฯ ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบประเมินความสามารถฯ เท่ากับ 0.85

3.2.4 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเรื่อง การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ลักษณะของแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรม เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการอบรมเรื่อง การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ใช้สำหรับการประเมินหลังการอบรม มีประเด็นคำถาม 12 ข้อ ดำเนินการเป็นรายบุคคล คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยนำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามสูตรดัชนีความสอดคล้อง และกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า IOC ของแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรม อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3.3 การดำเนินการทดลองและจัดเก็บข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินงานโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 การทดสอบก่อนการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบก่อนการอบรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ทำเป็นรายบุคคล เพื่อวัดความรู้ของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที

3.3.2 การดำเนินการอบรม การอบรมครั้งนี้ใช้เวลา 2 วัน โดยวันที่ 1 จะเป็นการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และวันที่ 2 จะเป็นการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย จากนั้นให้ผู้เข้าอบรมออกแบบ

และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เพื่อวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

3.3.3 การทดสอบหลังการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบหลังการอบรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบก่อนการอบรม โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล 30 นาที เพื่อวัดความรู้ของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเรื่อง การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.4.1 การวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยนำคะแนนของผู้เข้ารับการอบรมทั้งก่อนการอบรมและหลังการอบรมมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Dependence t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science for Windows) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2 การวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.3 การวิเคราะห์คะแนนแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมเรื่อง การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย คณะผู้วิจัยนำคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจในการอบรมเรื่อง การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดำเนินการทดสอบกับผู้เข้าอบรมจำนวน 30 คน ทั้งก่อนและหลังการอบรม จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบที (t-test) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการอบรม

คะแนนทดสอบ	n	Mean	S.D.	t	df	sig
ก่อนเรียน	30.00	10.50	7.29	11.17	29.00	0.00
หลังเรียน	30.00	15.87	6.95			

* p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยของผู้เข้าอบรมก่อนการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.50 และหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.87 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยของผู้เข้าอบรมด้วยสถิติทดสอบที พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ผลการวัดความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินผลงานการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้เข้าอบรมได้ลงมือทำ จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

รายการ	M	S.D.	ระดับ
1. องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มีความสอดคล้องกัน	4.27	0.69	มาก
2. จุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	4.60	0.81	มากที่สุด
3. สารการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์เพื่อ	4.07	1.01	มาก
4. กิจกรรมมีความหลากหลาย	4.60	0.50	มากที่สุด
5. กิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด
6. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัย	5.00	0.00	มากที่สุด
7. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	4.07	0.87	มาก
8. สื่อมีความเหมาะสมกับวัย	4.87	0.35	มากที่สุด
9. สื่อเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย	4.43	0.68	มาก
10. สื่อมีความสอดคล้องกับกิจกรรม	4.67	0.66	มากที่สุด
11. ระยะเวลาการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กปฐมวัย	4.90	0.31	มากที่สุด
12. ระยะเวลาการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสมกับกิจกรรม	4.77	0.43	มากที่สุด
13. การประเมินมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.67	0.48	มากที่สุด
รวม	4.61	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถความสามารถของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.61, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถของผู้เข้าอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด 9 รายการ และระดับมาก 4 รายการ โดยรายการของกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วม และรายการของกิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M = 5.00, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ รายการของระยะเวลาการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กปฐมวัย (M = 4.90, S.D. = 0.31) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รายการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (M = 4.07, S.D. = 0.87) และรายการสารการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย (M = 4.07, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ รายการองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มีความสอดคล้องกัน (M = 4.27, S.D. = 0.69)

4.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เป็นดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเข้าร่วมการอบรมของผู้เข้าอบรม

รายการประเมิน	M	S.D.	ระดับ
1. เนื้อหาสาระในการอบรม	4.80	0.41	มากที่สุด
2. กิจกรรมในแต่ละช่วงของการอบรม	4.73	0.45	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.83	0.38	มากที่สุด
4. เอกสารประกอบการอบรม	4.63	0.49	มากที่สุด
5. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดอบรม	4.50	0.51	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมและการอธิบายของวิทยากรทำให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้	4.83	0.46	มากที่สุด
7. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมอบรมเพิ่มมากขึ้น	4.87	0.35	มากที่สุด
8. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง	4.83	0.38	มากที่สุด
9. ระยะเวลาในการอบรม	4.70	0.53	มากที่สุด
10. สถานที่ที่ใช้ในการจัดอบรม	4.60	0.62	มากที่สุด
11. การอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมอบรม	4.80	0.41	มากที่สุด
12. ภาพรวมของการอบรม	4.87	0.35	มากที่สุด
รวม	4.75	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.75, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด 12 รายการ โดยรายการของภาพรวมของการอบรมและรายการของความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับหลังจากการเข้าร่วมอบรมเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M = 4.87, S.D. = 0.35) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 รายการ คือ รายการของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (M = 4.83, S.D. = 0.38) รายการความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง (M = 4.83, S.D. = 0.38) และรายการของการจัดกิจกรรมและการอธิบายของวิทยากรทำให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ (M = 4.83, S.D. = 0.46) สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รายการสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดอบรม (M = 4.50, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ รายการสถานที่ที่ใช้ในการจัดอบรม (M = 4.60, S.D. = 0.62) และรายการเอกสารประกอบการอบรม (M = 4.63, S.D. = 0.49)

5. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัยในเขตปริมณฑล พบว่า 1) ครูปฐมวัยที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ครูปฐมวัยที่เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.61, S.D. = 0.36) และ 3) ครูปฐมวัยที่เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.75, S.D. = 0.28) ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 ผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สำหรับครูปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้นหลังได้รับการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทวี สาลี (2553) ที่ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้ชุดฝึกอบรม พบว่า หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี หรดาล และพัชรี ผลโยธิน (2561) ที่ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวมสำหรับครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งพบว่าหลังการจัดอบรม ครูปฐมวัยที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา อย่างธรรมชาติแบบองค์รวมสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้การที่ครูปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจาก

5.1.1 ผู้เข้าอบรมและวิทยากรอบรม ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมเป็นผู้ที่สมัครใจเข้ารับการอบรมด้วยตนเอง โดยไม่มีใครบังคับ เป็นความต้องการที่เกิดจากแรงจูงใจภายในจึงทำให้เกิดความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง อีกทั้งเมื่อพิจารณาข้อมูลของ ครูที่เข้ารับการอบรมจะเห็นได้ว่า ครูที่เข้าอบรมทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมครบทุกกิจกรรมทั้ง 2 วัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีความมุ่งมั่นและต้องการพัฒนาตนเอง มีความตั้งใจ สนใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอบรมตั้งแต่ ต้นจนจบ ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระที่อบรม ประกอบกับวิทยากรอบรมเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่อง ที่อบรมเป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์แตกประเด็นเนื้อหาให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เห็น ภาพที่เป็นรูปธรรม และตอบคำถามของผู้เข้าอบรมได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2555) ที่ได้กล่าวว่า วิทยากรฝึกอบรมต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะถ่ายทอดเป็นอย่างดี ต้องสามารถแยกแยะเนื้อหาสาระออกเป็นหน่วยย่อยที่มีความ สัมพันธ์กัน เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้เรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก

5.1.2 วิธีการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ คณะผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการฝึกอบรม เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถ พัฒนาครูได้ทั้งด้านความรู้และทักษะความสามารถในการปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักปรัมาติการเรียนรู้ (State University of New York, 2019) ที่เชื่อว่า การสอน การถ่ายทอดข้อมูล และการฝึกฝน เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ที่คงอยู่ของเนื้อหาความรู้ต่างๆ ได้มากที่สุด นอกจากนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และเป็รื่อง กุมุท (2555) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ ทักษะคิด ค่านิยม คุณธรรม และทักษะความชำนาญเฉพาะด้านของ บุคลากรที่ไม่สามารถกระทำได้โดยกระบวนการเรียนการสอนโดยปกติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้กิจกรรมการฝึกอบรม มีทั้งภาคทฤษฎีที่มีการบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ ในการฝึกอบรมครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีการ ที่หลากหลายในการฝึกอบรม เช่น การบรรยายประกอบ Powerpoint การตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นหรือสอบถามเนื้อหาสาระที่ไม่เข้าใจ การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่ออภิปราย แสดงความคิดเห็น และปฏิบัติ กิจกรรม รวมตลอดถึงการนำเสนอผลงานกลุ่ม สอดคล้องกับที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2555) กล่าวว่า ในการฝึกอบรม วิทยากร ต้องเสาะแสวงหาช่องทางและสื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ไปยังผู้เข้าฝึกอบรมด้วยการใช้วิธีการสอน ช่องทางและสื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อบุคคล สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อวิธีการ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและระดับการรับรู้ ของผู้เข้าฝึกอบรม จึงส่งผลให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ได้ตั้งไว้

5.2 ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับ ครูปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยที่เข้าอบรมมีความสามารถเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ ตรียศทรากุล (2543) ที่พัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา และพบว่าหลังการใช้ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้งให้แก่เด็กปฐมวัย ได้ร้อยละ 87.50 การที่ครูปฐมวัยมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เนื่องจาก

5.2.1 ลักษณะของกิจกรรมการอบรม วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการอบรม คือ การพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับครูปฐมวัย ดังนั้นในการกำหนดจำนวนผู้เข้าอบรม จึงไม่จัดเป็นกลุ่มใหญ่ จัดประมาณ 25-30 คน เพื่อให้คณะผู้วิจัย จำนวน 3 คน สามารถดูแลและให้คำแนะนำได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งกิจกรรมการอบรมมีลักษณะที่หลากหลาย และเน้นให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง ซึ่งกิจกรรมจะเริ่มจากการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยผ่านการบรรยายประกอบการสนทนาในกลุ่มใหญ่ และแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง มีการให้ดูตัวอย่างการจัดกิจกรรมจากวิดีโอ จากนั้นเป็นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีสู่การลงมือปฏิบัติในกลุ่มย่อย โดยแบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละประมาณ 4-5 คน เพื่อช่วยกันระดมสมองในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลายด้วยตนเองสอดคล้องกับทฤษฎีประสบการณ์ (Cone of Experience) ของ Edgar Dale (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สุนันท์ ปัทมาคม, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, และสมถวิล วิจิตรวรรณ, 2552) ที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของประสบการณ์ การเรียนรู้ และพบว่า ประสบการณ์ตรงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี นอกจากนี้วิธีการอบรมดังกล่าวสอดคล้องกับประเภทการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามที่ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการฝึกอบรมที่มีลักษณะเป็นกลุ่มที่ไม่ใหญ่มากจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การฝึกอบรมในลักษณะนี้มีข้อดีที่สามารถสนองความต้องการในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะด้านได้ทั้งทางวิชาชีพและสังคม สมาชิกมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และมีประสบการณ์จากการลงมือทำ หรือผลิตผลงานสมกับชื่อ “เชิงปฏิบัติการ” หรือคำภาษาอังกฤษว่า “Workshop” ซึ่งหมายถึง การหาประสบการณ์จากการฝึก ทำ ปฏิบัติ และสร้างหรือผลิตผลงานออกมา

5.2.2 สื่อและอุปกรณ์ประกอบการอบรม คณะผู้วิจัยได้ใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการอบรมอย่างหลากหลายทั้งกระดาษชนิดต่าง ๆ ปากกาเมจิก ดินสอสี หนังสือนิทาน วิดีโอที่เป็นตัวอย่างการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำมาใช้ปฏิบัติกิจกรรมได้ตามความสนใจและความต้องการ ได้เห็นตัวอย่างการจัดกิจกรรมที่ถูกต้อง ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความสนุกสนานในการปฏิบัติกิจกรรม มีการเสนอความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้งถึงความเหมาะสมและไม่เหมาะสมของกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงเนื่องจากให้ทำในกลุ่มย่อย เช่น การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งลักษณะกิจกรรมการอบรม ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2555) และ Pareek and Rao (1980) ที่กล่าวว่า การเลือกกิจกรรมหรือประสบการณ์ในการฝึกอบรม นอกจากจะต้องเป็นการส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ประสบการณ์ที่จัดให้ต้องน่าสนใจ และเป็นการส่งเสริมกันระหว่างประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ได้หลายทาง และผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่สามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

นอกจากนี้ยังพบว่า รายการสาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และรายการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมน้อยเกินไปทำให้ผู้เข้าอบรมไม่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ ธาดา รัชกิจ (2019) ที่ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการอบรม คือ ระยะเวลาในการอบรม ผู้จัดอบรมควรมีการวางแผนและใช้เวลาให้เหมาะสม ไม่สั้นจนทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความสงสัยไม่เข้าใจ และไม่ยาวนานจนทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเบื่อหน่ายจนสมอง ไม่เปิด

การรับรู้ ทั้งนี้หากต้องใช้เวลาในการอบรมนานจริงๆ ควรมีการแบ่งช่วงการอบรมให้น่าสนใจ ตลอดจนมีการหาวิธีที่จะทำให้การอบรมไม่เกิดความเบื่อหน่าย

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการอบรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย สามารถอธิบายสิ่งที่เป็นามธรรมให้เป็นรูปธรรม และมีการจัดลำดับของการนำเสนอเนื้อหาโดยเริ่มจากการบรรยายให้ความรู้ก่อนที่จะนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเข้าใจจนนำไปสู่การเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมเกิดความพึงพอใจ อีกทั้งกิจกรรมที่จัดให้ผู้เข้าอบรมนั้นมีความหลากหลาย เช่น มีกิจกรรมการเล่านิทาน การเคลื่อนไหวและการร้องเพลง และการเล่นละครบทบาทสมมติ เป็นต้น ผู้เข้าอบรมสามารถนำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไปปรับใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และเป็รื่อง กุมุท (2555) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่มีความหลากหลายทำให้ผู้เข้าอบรมได้รับประสบการณ์ทั้ง 3 ลักษณะ คือ 1) ประสบการณ์ตรงที่ได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง 2) ประสบการณ์จำลองที่ได้จากการฝึกในสถานการณ์ที่คล้ายสถานการณ์จริง แต่ในระยะเวลาหรือเงื่อนไขที่ประหยัดและรวดเร็วกว่าสถานการณ์จริง และ 3) ประสบการณ์ทางอ้อมที่สามารถรับฟัง รับชมจากผู้อื่นที่ได้ผ่านประสบการณ์นั้น ๆ มาแล้ว หรือตัวอย่างที่ได้มีคนปฏิบัติมาแล้ว

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 การอบรมสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และได้รับความพึงพอใจจากผู้เข้าอบรมเป็นอย่างดี จึงสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหรือต่อยอดในการอบรมครั้งต่อไปได้ โดยวิทยากรอบรมต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์เป็นอย่างดี สามารถวิเคราะห์เนื้อหาออกมาเป็นหน่วยย่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น และทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้จากง่ายไปยากได้ อีกทั้งวิทยากรควรมีการวางแผนการอบรม ทั้งก่อนเริ่มการอบรม ระหว่างการอบรม และหลังการอบรม เพื่อให้การอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กระบวนการอบรมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง อีกทั้งควรมีกิจกรรมย่อยเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น และนำสิ่งที่เรียนรู้จากภาคทฤษฎีลงสู่การลงมือปฏิบัติได้ ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งจะนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการอบรม รวมไปถึงการกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสมกับเรื่องที่อบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมจะได้มีเวลาตกผลึกทางความคิด ได้ทบทวนความรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ต่องานที่ได้ปฏิบัติอย่างเต็มประสิทธิภาพ

6.1.2 ครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่ต้องการศึกษาพัฒนาตนเอง ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมหรือทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สามารถนำเอกสารประกอบการอบรมไปศึกษาได้ด้วยตนเอง เนื่องจากเอกสารดังกล่าวได้รวบรวมและเรียบเรียงองค์ความรู้พื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งแนวคิด ทฤษฎีและแนวทางการประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่อ และสภาพแวดล้อม และใช้ภาษาที่ชัดเจนง่ายต่อการทำความเข้าใจ และศึกษาด้วยตนเอง

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ครูด้านการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลหรือนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น ชุดฝึกอบรมทางไกล การใช้ e-Learning CAI หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ที่เหมาะสม เนื่องจากครูมีภาระงานมาก บางครั้งอาจไม่สะดวกที่จะเข้ารับการอบรม

6.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ครูด้านการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านภาษา และพัฒนาการด้านการคิด เป็นต้น

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากครูปฐมวัยที่สอนอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนครปฐม ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเข้ารับการอบรมตั้งแต่ต้นจนจบ รวมตลอดถึงผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ให้ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

8. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2555). *สามัญทัศน์สื่อสารการสอนและการฝึกอบรม ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอนและการฝึกอบรม*. (หน่วยที่ 2, น. 2-1 ถึง 2-42). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และเป็รื่อง กุมุท. (2555). *สามัญทัศน์เทคโนโลยีการสอนและการฝึกอบรม ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอนและการฝึกอบรม*. (หน่วยที่ 1, น. 1-1 ถึง 1-56). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สุนันท์ ปัทมาคม, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสมถวิล วิจิตรวรรณ. (2552). *สื่อการเรียนการสอนใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5) (หน่วยที่ 10, น. 10-1 ถึง 10-54). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เชษฐา ทองยิ่ง. (2559). *ปัญหาครุ : ปัญหาที่รอการปฏิรูป*. สืบค้นจาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-091.pdf>

ธาดา รัชกิจ. (2019). *การฝึกอบรมแบบระบบห้องเรียน (Classroom Training)*. สืบค้นจาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190606-classroom-training/>

บุญทวี สาลี. (2553). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

มานพ ตรีตราชกุล. (2543). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบัว จังหวัดน่าน* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

วัลภา สติรพันธุ์. (2561). *การจัดประสบการณ์ด้านอารมณ์ – จิตใจสำหรับเด็กปฐมวัย ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดประสบการณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน่วยที่ 3, น. 3-1 ถึง 3-60). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2555). *การฝึกอบรมแบบกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอนและการฝึกอบรม* (หน่วยที่ 9, น. 9-1 ถึง 9-53). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

เหม หมดอาหาวา. (2559). *ระดับปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชน ระดับอนุบาลเขตเทศบาลนครหาดใหญ่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.

อรุณี ทรดาล และพัชรี ผลโยธิน. (2561). การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวมสำหรับครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 11(1), 90-103.

ภาษาอังกฤษ

Mahowa, R. (2020). *Why is Emotional Development Important with Children*. Retrieved from

<http://efikalaphodiso.co.za/why-is-emotional-development-important-with-children/>

Pareek, U. & Rao, T. V. (1980). *Training of Education Managers: A Draft Handbook for Trainers in Planning and Management of Education*. UNESCO: Bangkok, Thailand.

Saarni, C. (2011). Emotional development in children. *Emotion*, 1-6.

State University of New York. (2019). *The Learning Pyramid*. Retrieved from <http://www.fitnyc.edu/cet/adjunct-faculty/learning-pyramid.php>